

7.8.2017

Työ- ja elinkeinoministeriö

Viite:

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi innovatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä (TEM/1334/03.01.01/2017)

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO

Yleistä

Hallituksen esityksen mukaan voimassa olevat lait innovaatorahoituskeskus Tekesistä (717/2008) sekä laki Finpro -nimisestä osakeyhtiöstä (1446/2015) korvataan annettavalla lailla Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä.

Kyseessä on tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä yritysten kansainvälistymispalveluihin liittyvä hallinnon ja toiminnan uudistus työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alalla. Uudistuksessa perustetaan uusi TEM:n omistajaohjauksessa toimiva Business Finland rahoituskeskus hoitamaan TKI-rahoitukseen liittyviä viranomaistehtäviä, sekä tämän alaisuudessa, erikseen laadittavan palvelusopimuksen puitteissa toimiva Business Finland osakeyhtiö.

Lausuntonaan Pohjois-Savon ELY-keskus toteaa seuraavaa:

Pohjois-Savon ELY-keskus pitää tärkeänä, että valtion innovaatio- ja elinkeinopolitiikan toimet toimivat läheisessä yhteistyössä alueellisten kasvupalveluiden sekä paikallisten elinvoimapalveluiden kanssa.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen toteaa, että on tärkeää, että valtionhallinnossa vahvistetaan yritysten kasvu- ja kansainvälistymispalveluiden keskinäistä integraatiota.

Lakiluonnosesityksen perusteella näyttäytyy siltä, että perustettavan Business Finland -organisaation ja integraation tarkoitus johtaa kotimaantoimintojen tehostamiseen ja että se

kohdentaa henkilöresursseja enemmän ulkomaantoimintoihin. Tämä johtaa alueellisen kumppaniverkoston rooli korostumiseen palveluiden tarjonnassa.

Asiakkaan näkökulmasta julkisia yrityspalveluita tultaisiin tarjoamaan 18 maakunnan kasvupalveluorganisaatioiden lisäksi Business Finlandin 16 kotimaan alueellisesta toimipisteestä, lisäksi Finnveralla on 15 kotimaankonttorin verkosto sekä kuntien elinvoimapalvelut. Business Finlandin palvelukokonaisuudessa tulee huomioida tiivis rajapinta näihin em. toimijoihin. Lakiluonnoksen perusteluissa mainitaan, että uusi Business Finland tulee olemaan maakunnallisten kasvupalveluiden vastinpari, mutta yhteydestä maakuntiin ei ole mainintaa itse laissa. Esitämme lakiin täydennyksenä, että yhtiö tukee elinkeino- ja innovaatiotoimintaa alueilla tekemällä tiivistä yhteistyötä alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa (tulevaisuudessa maakuntien kasvupalveluiden kanssa) sekä lisäämällä johtokuntaan alueiden edustaja.

Asiakkaan edun mukaista on, että Business Finlandin palvelukokonaisuudet, toiminta ja rahoitusmahdollisuudet tukevat kasvuyritysten yhtäläisiä nopean kasvun mahdollisuuksia sijainnista riippumatta. Kokemuksen perusteella on tärkeää huolehtia asiakasta lähellä olevien alueellisten asiantuntijapalveluiden saatavuudesta. Tulevassa toimintamallissa on kohdennettava riittävästä resursseja alueella tapahtuvaan työhön.

ELY-keskus on huolissaan siitä, että alueellinen yritysasiakkuustyö siirretään korvauksetta ja ilman erillisiä sopimuksia alueellisten yrityspalvelukokonaisuuksien varaan, samaan aikaan kun Business Finland Oy saa maksun rahoituskeskuksesta palvelusopimuksen mukaisista suoritteista ja voi lisäksi periä maksun palvelua käyttävältä taholta.

ELY-keskuksille ja vuodesta 2020 alkaen maakunnille muodostuu yhteistyövaatimuksen perusteella merkittävä alueellinen rooli ja vastuu palveluiden markkinoinnissa ja asiakashankinnassa, jonka vuoksi esitämme, että kunkin ELY-keskuksen (maakunnan) ja BF-organisaation välille tulisi laatia sopimus maakuntansa alueella tehtävistä suoritteista, maksettavista korvauksista ja menettelytavoista.

Pohjois-Savon ELY-keskus huomauttaa lisäksi, että vaikka kuntien elinvoimapalveluja tuottavia organisaatioita lukuun ottamatta kaikki keskeiset yrityspalveluja tuottavat organisaatiot tukeutuvat jatkossa samaan asiakkuuksien hallintajärjestelmään (Kasvu-CRM), niin yhteistyövaatimus ja sen ehdot on lakiesityksessä jätetty hyvinkin väljiksi, joka saattaa heikentää asiakkaan palveluketjun toimivuuden ja aiheuttaa pahimmillaan asiakkaalle lisätyötä.

Pohjois-Savon ELY-keskus pitää tärkeänä, että valtion innovaatio- ja elinkeinopolitiikan toimet tukevat valtiohallinnon yleistä tavoitetta asiakkaan saumattomasta palveluketjusta ja asioinnin helppoudesta.

Lakiluonnosesityksen perusteella Business Finland on tarkoitus organisoida siten, että osa toiminnasta sijoitetaan Innovaatorahoituskeskukseen Business Finlandiin (virasto) ja pääosa Business Finland osakeyhtiöön. Näiden välille luodaan sopimussuhde, jolla

edellinen tilaan palveluita jälkimmäiseltä korvausta vastaan. Lisäksi rahoituskeskuksella olisi omistajaohjaus Business Finland osakeyhtiöön.

Hallituksen esitys lähtee siitä, että toiminta osakeyhtiömuodossa olisi näin tehokkaampaa kuin viranomaistoimintona ja etuina olisivat kansainvälisen liiketoiminnan asiantuntijoiden helpompi rekrytointi, toiminnan painopisteiden ja tarvittavien resurssien joustavampi uudelleenkohdentaminen.

Mainitut hyödyt painottuvat kuitenkin organisaation sisäisiin muutosmahdollisuuksiin, ei niinkään asiakas- tai tuotantoprosessin tehokkuuteen. Samaten on yleisesti tunnettua, että päätöksentekoketjujen vertikaalinen kasvattaminen tuottaa hallinnollista jäykkyyttä. ELY-keskus katsoo, että lakiluonnosesitys tuottaa yhden ylimääräisen hallinnollisen portaan ministeriön ja loppuasiakkaan väliin.

Pohjois-Savon ELY-keskus toteaa, että julkisen rahoituksen myöntäminen on julkinen hallintotehtävä

Esityksessä Business Finlandin rahoituspäätökset toteutettaisiin siten, että Business Finland Oy:n työntekijät voisivat toimia virkavastuullisena valmistelijana ja esittelijänä joko osakeyhtiön itse tekemiin rahoituspäätöksiin (enintään 500.000 €) tai sitä suuremmissa summissa rahoituskeskuksen tekemiin rahoituspäätöksiin.

Esitetty rahoituksen myöntämismalli osakeyhtiöstä on poikkeuksellista. Erityisen poikkeuksellista on lisäksi se, että osakeyhtiöstä myönnettävän rahoituksen enimmäismäärä on suuri.

Julkisten varojen käyttö rahoituksen myöntämiseen on julkinen hallintotehtävä, jossa olisi huomioitava työsopimussuhteessa toimivien henkilöiden asema rahoituspäätösten esittelijöinä.

Pohjois-Savon ELY-keskus pitää tärkeänä, että Business Finland Oy:n toiminta ja palvelumaksut ovat läpinäkyviä

Hallituksen lakiluonnosesityksessä Business Finland Oy voisi periä rahoituskeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella suorittamastaan tai hallinnoimastaan tehtävästä maksun kokonaan tai osittain palvelua käyttävältä taholta. Tämä tarkoittaa, että palvelumaksut perustuisivat pääosin rahoituskeskuksen kanssa tehtävään sopimukseen.

Julkisena toimijana osakeyhtiön perimät palvelumaksut tulisivat olla läpinäkyviä ja tasapuolisia ja niillä tulisi olla selkeä perusta esimerkiksi ohjaavan ministeriön vuosittain vahvistamassa maksuasetuksessa.

Lisäksi tulisi rajata pois mahdollisuus, että Business Finland Oy ei perisi palveluiden toteuttajana yrityksiltä maksuja palveluista, joiden hankintaan se myöntää samoille yrityksille julkista rahoitusta.

Business Finland -toiminnan osalta tulee huomioida yleinen asiakkaan valinnanvapauden periaate ja päätösten tekeminen lähellä asiakasta. Lähtökohtaisesti hyvä perusta on, että julkinen toimija tuottaa palvelut itse ainoastaan sellaisissa tilanteissa, joissa ei ole markkinoilla kilpailua. Rahoittajana toimiessaan Business Finland Oy:n rooli voi muodostua ongelmalliseksi ja johtaa intressiristiriitaan rahoituksen myöntämisen, palveluntarjoajan valinnan ja asiakkaan edun välillä, koska lakiesityksessä osakeyhtiölle mahdollistetaan avustuksen myöntäminen yritykselle myös tilanteessa, jossa avustus voi kohdistua osakeyhtiön itse tuottamiin palveluihin.

Ylijohtajan po.
Johtaja

Jari Mutanen

Yksikön päällikkö

Jan Blomberg